

ЗАКОН
за борба с трафика на хора
(Обн., ДВ, бр. 46 от 20.05.2003 г.; изм., бр. 86 от 2005 г.; доп., бр. 33 от 2008 г.; изм., бр. 74 от 15.09.2009 г.)

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда:

1. взаимодействието, правомощията и задачите на държавните органи, осъществяващи дейност в борбата с трафика на хора;
2. статута и задачите на приютите, центровете и комисиите по този закон за предоставяне на закрила и помощ на жертвите на трафика на хора;
3. мерките за предотвратяване и противодействие на трафика на хора;
4. мерките за закрила и помощ на жертвите на трафика на хора, особено на жени и деца;
5. предоставянето на статут на специална закрила на жертвите на трафика на хора, които сътрудничат на разследването.

(2) Законът има за цел осигуряване на взаимодействието и координацията между държавните и общинските органи, както и между тях и неправителствените организации за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и формиране на националната политика в тази област.

Чл. 2. За осъществяването на дейността и целите по чл. 1 се създават:

1. Национална и местни комисии за борба с трафика на хора;
2. приюти за временно настаняване на жертви на трафика на хора;
3. центрове за закрила и помощ на жертви на трафика на хора.

Чл. 3. (1) За откриване и поддържане на приютите, центровете и комисиите по чл. 2 Министерският съвет предвижда средства от държавния бюджет.

(2) Неправителствените организации могат да подпомагат дейността по ал. 1 в рамките на управляваните от тях средства.

Глава втора
КОМИСИИ ЗА БОРБА С ТРАФИКА НА ХОРА

Чл. 4. (1) Към Министерския съвет се създава Национална комисия за борба с трафика на хора, наричана по-нататък "Националната комисия".

(2) (Доп., ДВ, бр. 33 от 2008 г.; изм., бр. 74 от 2009 г.) Председател на Националната комисия е заместник-министър-председател, определен от Министерския съвет. В състава на комисията се включват заместник-министър на външните работи, заместник-министър на труда и социалната политика, заместник-министър на вътрешните работи, заместник-министър на правосъдието, заместник-министър на здравеопазването, заместник-министър на образованието, младежта и науката, заместник-председател на Държавна агенция "Национална сигурност", заместник-председател на Държавната агенция за закрила на детето, заместник-председател на Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, определени от съответните министри и председатели.

(3) В състава на Националната комисия се включват определените от председателя на Върховния касационен съд, главния прокурор и директора на Националната следствена служба техни заместници.

(4) В заседанията на Националната комисия могат да участват представители на юридически лица с нестопанска цел и международни организации с представителства в страната, които извършват дейност по предотвратяване на трафика на хора и закрила на жертвите от него.

(5) При осъществяване на своята дейност Националната комисия се подпомага от администрация, която се ръководи от секретар, назначен от председателя на Националната комисия.

(6) Министерският съвет приема **правилник за организацията и дейността на Националната комисия.**

Чл. 5. (1) Националната комисия създава към някои от общините в страната местни комисии за борба с трафика на хора, наричани по-нататък "местните комисии". Седалищата им се определят с решение на Националната комисия.

(2) (Доп., ДВ, бр. 33 от 2008 г.) Съставът на местните комисии по ал. 1 е от 3 до 7 членове и се определя със заповед на кмета. За председател се определя заместник-кмет. В местните комисии се включват представители на общинската администрация, отговарящи за проблемите на образованието, здравеопазването и социалната политика, на местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, отделите за закрила на детето в дирекции "Социално подпомагане", на полицията, на Държавна агенция "Национална сигурност", на неправителствените организации, както и педагози, психолози, юристи, лекари и други. На заседанията на местните комисии участва и прокурор от районна прокуратура.

(3) При необходимост в местните комисии се назначава секретар. Възнаграждението на секретаря се определя от кмета.

(4) Издръжката на местните комисии се осигурява от бюджета на Националната комисия.

Чл. 6. Председателят на Националната комисия представя в Министерския съвет ежегоден доклад за дейността ѝ. Местните комисии ежегодно отчитат дейността си пред кмета и пред Националната комисия.

Чл. 7. Националната комисия:

1. организира и координира взаимодействието между отделните ведомства и организации по прилагането на закона;
2. определя и ръководи прилагането на националната политика и стратегия в областта на противодействието на трафика на хора;

3. ежегодно разработва и представя за утвърждаване от Министерския съвет национална програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите му;
 4. създава организация за проучване, анализ и статистическа отчетност на данните във връзка с трафика на хора;
 5. участва в международното сътрудничество за предотвратяване и противодействие на трафика на хора;
 6. организира провеждането на информационни, разяснителни и образователни кампании за лица от рисковите групи на трафика на хора;
 7. разработва програми за обучение на служители за изпълнение на функции във връзка с предотвратяването и противодействието на трафика на хора;
 8. ръководи и контролира дейността на местните комисии и центрoвете за закрила и помощ на жертвите на трафика на хора;
 9. регистрира физически лица и юридически лица с нестопанска цел, които предоставят подслон на жертвите на трафика на хора.
- Чл. 8. Местните комисии:
1. организират и координират взаимодействието между отделните ведомства и организации в региона по прилагането на закона;
 2. осъществяват държавната политика и стратегия в областта на борбата с трафика на хора на територията на региона;
 3. осъществяват изпълнението на националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите му на територията на региона;
 4. подпомагат организацията за проучване, анализ и статистическа отчетност на данните във връзка с трафика на хора;
 5. участват в международното сътрудничество за предотвратяване и противодействие на трафика на хора;
 6. организират провеждането на информационни, разяснителни и образователни кампании за лицата от рисковите групи на трафика на хора в региона;
 7. реализират програми за обучение на служители за изпълнение на функции във връзка с предотвратяването и противодействието на трафика на хора в региона.

Глава трета

ПРИЮТИ ЗА ВРЕМЕННО НАСТАНЯВАНЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ЗАКРИЛА И ПОМОЩ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА

- Чл. 9. (1) Приютите за временно настаняване на жертвите на трафика на хора се откриват:
1. от Националната комисия по предложение на местните комисии или общините;
 2. от физически лица и юридически лица с нестопанска цел, които предоставят подслон на жертвите на трафика на хора, след вписване в регистър към Националната комисия при условия и по ред, определени с правилника по чл. 12.
- (2) В приютите се приемат лица, които са заявили, че са жертви на трафика на хора. Приемането се извършва по тяхно искане за срок до 10 дни при условията и по реда, определени с правилника по чл. 12.
- (3) Срокът по ал. 2 може да бъде продължен с 30 дни по предложение на местните комисии, органите на досъдебното производство или съда, когато лицето е изявило желание за това.
- Чл. 10. Приютите за временно настаняване:
1. осигуряват нормални условия за пребиваване и лична хигиена;
 2. предоставят на настанените лица храна и медикаменти;
 3. обезпечават неотложна медицинска и психологическа помощ;
 4. подпомагат настанените лица за установяването на контакт с техните близки, както и със специализираните ведомства и организации.
- Чл. 11. (1) Към местните комисии се създават центрове за закрила и помощ на жертвите на трафика на хора, наричани по-нататък "центровете".
- (2) Центровете:
1. предоставят информация относно административните и съдебните процедури, които уреждат подпомагането и защитата на жертвите на трафика на хора, на разбираем за тях език;
 2. осигуряват специализирана психологическа и медицинска помощ;
 3. подпомагат реинтегрирането на жертвата в семейната и социалната среда.
- (3) Средствата за функциониране на центровете се осигуряват от бюджета на Националната комисия.
- Чл. 12. (1) Редът за откриване на приютите по чл. 9, ал. 1 и центровете по чл. 11, организацията на работата им, управлението и контролът се уреждат с правилник, приет от Министерския съвет.
- (2) Средствата за функциониране на приютите по чл. 9, ал. 1, т. 1 се осигуряват от бюджета на Националната комисия.

Глава четвърта

ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА

- Чл. 13. Националната комисия организира и координира дейността на отделните ведомства и организации по предотвратяване и противодействие на трафика на хора в съответствие с утвърдената от Министерския съвет национална програма по чл. 7, т. 3.
- Чл. 14. За осъществяване на дейността по чл. 13 Националната комисия:
1. предприема и участва в разработването и провеждането на мерки, насочени към създаване на равни социално-икономически възможности за рисковите групи, които включват:

- а) създаване на условия за интегриране в пазара на труда на лицата от рискови райони и рискови групи;
 - б) програми за микрокредитиране;
 - в) програми за стимулиране на работодателите, които наемат на работа лица от рискови групи;
2. осигурява информираност на обществото за:
- а) рисковите ситуации, при които гражданите могат да станат обект на трафика на хора;
 - б) защитата, която държавата и специализираните организации осигуряват на жертвите на трафика на хора;
 - в) наказателните и административните мерки, които държавата предприема за борба с трафика на хора;
3. предприема и участва в разработването и прилагането на:
- а) общообразователни програми в училищата за родители и ученици;
 - б) общообразователни програми за безработни и малограмотни граждани;
 - в) образователни програми сред рисковите групи и в рискови региони;
 - г) образователни програми за жертви на трафика на хора.

Глава пета

ЗАКРИЛА И ПОМОЩ НА ЖЕРТВЕТЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА

Чл. 15. Държавните органи, комисиите, центровете и приютите в рамките на своята компетентност са длъжни да оказват закрила и помощ на лицата, които са жертва на трафика на хора.

Чл. 16. Дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина оказват помощ и съдействие на българските граждани, жертви на трафика на хора, за завръщането им в страната.

Чл. 17. Консулските служби при посолствата на Република България в чужбина, съвместно с органите на Министерството на вътрешните работи, съдействат за бързото и своевременно издаване на документи за самоличност на български граждани, станали жертва на трафика на хора.

Чл. 18. (1) Дипломатическите и консулските представителства на Република България разпространяват до заинтересуваните лица и рискови групи информационни материали за правата на жертвите на трафика на хора.

(2) Дипломатическите и консулските представителства на Република България предоставят информация на органите на съответната чужда държава за българското законодателство в областта на борбата с трафика на хора.

Чл. 19. Обменът на информация и сътрудничеството с компетентните органи на други държави и международните организации се извършват в съответствие с действащото законодателство и международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 20. На жертвите на трафика на хора се осигуряват анонимност и защита на данните за самоличност.

Чл. 21. При постъпване на информация за дете - жертва на трафика на хора, органите по чл. 2 са длъжни незабавно да уведомят Държавната агенция за закрила на детето, която предприема съответните мерки по **Закона за закрила на детето**.

Чл. 22. Децата - жертва на трафика на хора, се настаняват в самостоятелни помещения отделно от пълнолетните лица.

Чл. 23. На децата - жертва на трафика на хора, се осигурява обучение в държавните или общинските училища в страната при условията и по реда на **Закона за народната просвета**.

Чл. 24. (1) Органите, приютите и центровете по чл. 2 предприемат незабавни действия за издирване семействата на деца - жертви на трафика на хора.

(2) В случаите по ал. 1 специализираните органи по Закона за закрила на детето предприемат мерки за осигуряване на представителство.

Чл. 25. На лицата, които са жертви на трафика на хора и са изразили съгласие да сътрудничат за разкриване на извършителите на трафика, се предоставя статут на специална закрила за срока на провеждане на наказателното производство, която включва:

- 1. предоставяне на разрешение за продължително пребиваване в страната на чужди граждани;
- 2. продължаване на престоя в приютите.

Чл. 26. (1) След като идентифицират лицата, които са жертви на трафика на хора, органите на досъдебното производство са длъжни незабавно да ги информират за възможността да получат специална закрила, ако в едномесечен срок декларират съгласието си да сътрудничат за разкриване на престъплението.

(2) По предложение на Държавната агенция за закрила на детето срокът по ал. 1 може да бъде продължен до два месеца, когато лицето, жертва на трафика, е дете.

Чл. 27. (1) Прокурорът се произнася с постановление по искането на лицето, жертва на трафика на хора, за предоставяне на статут на специална закрила в тридневен срок от постъпването му.

(2) Отказът за предоставяне на статут по ал. 1 може да се обжалва в тридневен срок пред по-горния прокурор, който е длъжен да се произнесе по жалбата незабавно.

Чл. 28. (1) Разрешението за продължително пребиваване се издава по реда на **Закона за чужденците в Република България** от съответните служби за административен контрол при Министерството на вътрешните работи въз основа на акта по чл. 27.

(2) За срока на престоя си в страната лицата, получили разрешение по ал. 1, се ползват с правата на постоянно пребиваващите по смисъла на Закона за чужденците в Република България, с изключение на правото по чл. 35, ал. 2 от същия закон.

(3) Разрешение по ал. 1 не се издава на лица, които не притежават документи за самоличност и отказват съдействие за идентификация на самоличността им.

Чл. 29. Престоят в приютите се продължава в съответствие със срока, определен в акта по чл. 27 и не може да надвишава срока за приключване на наказателното производство.

Чл. 30. (1) Статутът на специална закрила се прекратява от органа по чл. 27 преди изтичане на определения от него срок, когато:

- 1. лицето е подновило контактите си с извършителите на престъплението, за разкриването на което е декларирало съдействието си;

2. органът по чл. 27 счете, че декларираното съгласие е привидно;

3. съществува опасност за обществения ред и националната сигурност.

(2) В случаите по ал. 1 прокурорът се произнася с постановление, което подлежи на обжалване в тридневен срок пред по-горния прокурор, който се произнася по жалбата незабавно.

Чл. 31. (Изм., ДВ, бр. 86 от 2005 г.) Предоставянето на защита на свидетеля по реда на **чл. 123 от Наказателно-процесуалния кодекс** не е пречка за жертвите на трафика на хора да придобият и статута на специална закрила по този закон.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. **"трафик на хора"** е набирането, транспортирането, прехвърлянето, укриването или приемането на хора, независимо от изразената от тях воля, чрез използване на принуда, отвлечение, противозаконно лишаване от свобода, измама, злоупотреба с власт, злоупотреба с положение на зависимост или чрез даване, получаване или обещаване на облаги, за да се получи съгласието на лице, упражняващо контрол върху друго лице, когато се извършва с цел експлоатация;

2. **"експлоатация"** е противозаконно използване на хора за разврат, за отнемане на телесни органи, за осъществяване на принудителен труд, за поставяне в робство или в положение сходно с робството;

3. набирането, транспортирането, прехвърлянето, укриването или приемането на деца с цел експлоатация се смята за трафик на хора независимо дали са осъществени чрез средствата, посочени в т. 1;

4. **"дете"** е всяко физическо лице до навършването на 18 години;

5. **"жертва"** е всяко лице, което е било обект на трафика на хора;

6. **"рискова група"** е група от лица, които поради възрастта си, пола, социалния статус или разположението на района, в който живеят, са потенциални жертви на деяния по т. 1;

7. **"рисков район"** е район, в който са съсредоточени групи по т. 6.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет.

§ 3. Разпоредбата на чл. 3, ал. 1 влиза в сила от 1 януари 2004 г.

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 7 май 2003 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.